

Siódma pieczęć (film)

Ten artykuł dotyczy filmu. Zobacz też: [inne znaczenia tego wyrażenia](#).

Siódma pieczęć <i>Det sjunde inseglet</i>	
DET SJUNDE INSEGLET Logo filmu <i>Siódma pieczęć</i> (1957).	
Gatunek	dramat fantasy
Data premiery	16 lutego 1957 1959 (Polska)
Kraj produkcji	Szwecja
Język	szwedzki
Czas trwania	96 minut
Reżyseria	Ingmar Bergman
Scenariusz	Ingmar Bergman
Główne role	Max von Sydow , Gunnar Björnstrand , Bengt Ekerot , Nils Poppe
Muzyka	Erik Nordgren
Zdjęcia	Gunnar Fischer
Scenografia	Per Axel Lundgren
Produkcja	Allan Ekelund
Dystrybucja	Svensk Filmindustri Gutek Film

Siódma pieczęć (szw. *Det sjunde inseglet*) – szwedzki [film fabularny](#) z 1957 roku, nominowany do [Złotej Palmy](#) w [Cannes](#) w 1957. Na tym samym festiwalu [Ingmar Bergman](#) otrzymał za *Siódmą pieczęć* nagrodę specjalną jury.

Polska premiera miała miejsce w roku 1959. Film ponownie został wprowadzony do polskich kin 5 stycznia 2007. *Siódma pieczęć* jest przekrojowym obrazem w twórczości Bergmana, splatającym wątki z jego dramatów psychologicznych, zawiera również elementy komediowe. Dzieło to, zapisując się w kanonie światowego kina, ugruntowało pozycję Ingmara Bergmana wśród największych reżyserów kina autorskiego^[1].

W roku 1995, w stulecie narodzin kina, obraz Bergmana znalazł się na watykańskiej liście 45 filmów fabularnych, które propagują szczególne wartości religijne, moralne lub artystyczne^[2].

Fabula

Akcja filmu rozgrywa się w średniowiecznej Szwecji ogarniętej zarazą. Rycerz Antonius Block oraz jego cyniczny giermek Jöns powracają z wypraw krzyżowych i zastają swój kraj zdewastowany przez plagę i religijną histerię. Wkrótce po powrocie rycerz spotyka Śmierć, która przybywa po jego duszę. Block, chcąc odwlec swój los, rzuca jej wyzwanie – rozgrywkę szachową, wierząc, że dopóki gra trwa, dopóty pozostanie przy życiu.

W trakcie podróży przez zniszczony kraj, rycerz i jego giermek napotykają wędrowną trupę aktorów – Jofa, jego żonę Mię i ich małego syna Mikaela, a także aktora i zarządcę trupy Jonasa Skata. Jof, człowiek prostoduszny i pełen wiary, ma wizję Maryi prowadzącej małego Jezusa. Jego żona przyjmuje to z pobłażliwym uśmiechem^[3].

W kolejnych scenach Antonius odwiedza kościół, gdzie fresk przedstawiający Taniec Śmierci (Danse Macabre) doprowadza do refleksji nad sensem życia i religijności. W konfesjonale, nieświadomy, że spowiada się samej Śmierci, Block wyznaje pragnienie dokonania choćby jednego sensownego czynu, który nada znaczenie jego istnieniu. Podczas rozmowy zdradza taktykę szachową, która ma zapewnić mu przewagę – wkrótce odkrywa, że to Śmierć podsłuchiwała jego plan.

Na dalszym etapie wędrówki Jöns ratuje niemą dziewczynę przed gwałtem ze strony teologa Ravalda – tego samego, który przed laty nakłonił Blocka do udziału w krucjacie, a obecnie jest złodziejem. Dziewczyna dołącza do kompanii jako służąca. Grupa trafia do miasta, gdzie odbywa się przedstawienie aktorów. W tym samym czasie Skat uwodzi żonę kowala Ploga – Lisę – i ucieka z nią do lasu. Ich spektakl zostaje przerwany przez procesję biczowników głoszących pokutę i sąd ostateczny.

Kościół w Täby – *Śmierć grająca w szachy* pędzla Albertusa Pictora (1440-1507). Tym właśnie malowidłem inspirował się Ingmar Bergman kręcąc *Siódmą pieczęć*

Ingmar Bergman i Bengt Ekerot podczas kręcenia filmu

W karczmie Raval podburza gości do napaści na Jofa, ale zostaje powstrzymany przez Jönsa, który tnie go w twarz. Po tych wydarzeniach do rycerza dołączają Jof, Mia, ich dziecko, Jöns i niemowa. Podczas wspólnego pikniku z Mią, Antonius przeżywa chwilę ukojenia i radości, którą zapowiada, że zapamięta do końca życia.

Block zaprasza całą grupę do swojego zamku jako schronienia przed zarazą. W lesie spotykają Skata i Lisę – kobieta wraca do Ploga, a Skat udaje samobójstwo. Gdy nocuje na drzewie, pojawia się Śmierć i ścina je, kończąc jego los^[3].

Spotykając ponownie skazaną na spalenie dziewczynę oskarżoną o konszachty z diabłem, Antonius próbuje za jej pośrednictwem dowiedzieć się czegoś o zaświatach. Dziewczyna, ogarnięta szaleństwem i przerażeniem, nie potrafi odpowiedzieć. Rycerz podaje jej zioła, aby ulżyć w cierpieniu.

W końcowych scenach Jof widzi rycerza grającego w szachy ze Śmiercią i rozumie, że czas uciekać. Ucieka z rodziną, a Block świadomie zajmuje Śmierć rozmową, by umożliwić im ucieczkę. Mimo że rycerz przewraca szachownicę, Śmierć odtwarza układ i kończy grę, ogłaszając zwycięstwo. Pyta Blocka, czy dokonał tego jednego znaczącego czynu. Rycerz odpowiada, że tak – umożliwił ucieczkę niewinnej rodzinie.

W zamku Block spotyka swoją żonę, a cała grupa spożywa ostatnią wieczerzę. Po chwili zjawia się Śmierć. Członkowie grupy przedstawiają się po kolei, a niema dziewczyna przemawia po raz pierwszy: „To już koniec”^[3].

Ostatnia scena ukazuje Jofa, Mię i ich syna bezpiecznych w wozie. Jof interpretuje przetaczającą się burzę jako znak, że Anioł Śmierci ich ominął. O świcie Jof ma kolejną wizję – widzi rycerza i jego towarzyszy prowadzonych przez Śmierć w tańcu na tle wzgórz – symbolicznej Danse Macabre.

Analiza

Siódma pieczęć, osadzona w średniowiecznych realiach (połowa XIV wieku), oparta jest na jednoaktowej sztuce teatralnej wystawionej po raz pierwszy 18 marca 1955 pt. *Malowidło na drewnie* (*Trämålning*). *Siódma pieczęć* to metaforyczna opowieść o powracającym z wyprawy krzyżowej rycerzu, który staje do szachowego pojedynku ze Śmiercią – stawką w nim jest jego życie. W filmie tym Bergman daje wyraz swoim inspiracjom średniowiecznym malowidłem ściennym *Śmierć grająca w szachy z kościoła w Täby* w okolicach Sztokholmu^[4].

Film oddaje atmosferę średniowiecznej Europy, przepełnionej śmiercią, stojącej w obliczu zarazy. Reżyser eksponuje rolę średniowiecznego Kościoła w kreowaniu wszechobecnego strachu społeczności przed zarazą, mającą być karą za grzechy. *Siódma pieczęć* jest jednocześnie traktatem filozoficznym o wymowie bliskiej egzystencjalizmowi, który wprowadza do twórczości Bergmana wątki stanowiące w przyszłości o jej wyjątkowym charakterze. Po raz pierwszy reżyser ukazuje na zasadach kontrastu Jönsa, hołdującego wartościom materialistycznym, i Blocka, rycerza poszukującego sensu swojego istnienia, nieodnajdującego Boga, pierwowzoru dylematów znanych z *Trylogii pionowej*.

Obsada

- Gunnar Björnstrand – Jöns

- Max von Sydow – Antonius Block
- Inga Landgré – Karin, żona Blocka
- Bibi Andersson – Mia
- Nils Poppe – Jof
- Bengt Ekerot – Śmierć
- Åke Fridell – Plog, kowal
- Inga Gill – Lisa, żona Ploga
- Maud Hansson – wiedźma Tyan
- Erik Strandmark – Jonas Skat
- Gunnel Lindblom – dziewczyna
- Gunnar Olsson – malarz
- Bertil Anderberg – Raval
- Anders Ek – mnich

Przypisy

1. *Światowa encyklopedia filmu religijnego*. Marek Lis i Adam Garbicz (red.). Kraków: Biały Kruk, 2007, s. 492. ISBN 978-83-60292-30-3.
2. Niektóre ważne filmy, czyli tzw. lista watykańska (<http://kultura.wiara.pl/index.php?grupa=6&cr=0&kolej=0&art=1118387762&dzi=1117612076&katg=>). www.kultura.wiara.pl. [dostęp 2009-03-17].
3. Im Drehbuch trägt sie den Namen Tyan, im Film wird ihr Name nicht genannt. Vgl. Ingmar Bergman: *Das siebente Siegel*, Reihe Cinematek 7 – Ausgewählte Filmtexte, Marion von Schröder Verlag, Hamburg 1963.
4. Ann Catherine Bonnier, Göran Hägg, Ingrid Sjöström: *Svenska kyrkor: En historisk reseguide*. Sztokholm: Medströms Bokförlag, 2008, s. 321. ISBN 978-91-7329-015-9. (szw.).

Linki zewnętrzne

- *Siódma pieczęć* (<https://www.imdb.com/title/tt0050976/>) w bazie IMDb (ang.)
 - *Siódma pieczęć* (<https://www.filmweb.pl/Film?id=1454>) w bazie Filmweb
-

Źródło: „[https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Siódma_pieczęć_\(film\)&oldid=79281988](https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Siódma_pieczęć_(film)&oldid=79281988)”